

Sygnatura akt I C 2288/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 19-grudnia-2017 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Katarzyna Michalak-Łabeńska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Żukowska

po rozpoznaniu w dniu 05-12-2017 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.

przeciwko A. P.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. P. na rzecz powoda (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kwotę 936,60zł (dziewięćset trzydzieści sześć złotych 60/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2017r. do dnia zapłaty oraz kwotę 299,00zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,

II. oddala powództwo w pozostałej części.

SSR Katarzyna Michalak-Łabeńska

Sygn. akt I C 2288/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. P. kwoty 3.246,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 3.103,88 zł za okres od dnia 1.03.2017 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwanego z (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. umowy pożyczki z dnia 20.11.2015 r., a następnie została nabyta przez powoda. Powód wyjaśnił, że po zaliczeniu wpłat pozwanego, na sumę żądaną pozwem składają się należność pożyczkowa w wysokości 3.103,88 zł (w tym z tytułu kapitału pożyczki 1.711,49 zł i z tytułu opłaty operacyjnej 1.392,39 zł) wraz z odsetkami umownymi za czas trwania umowy – 61,66 zł, odsetkami za opóźnienie w zapłacie raty – 21,06 zł i kosztami windykacyjnymi – 60,00 zł.

Postanowieniem z dnia 26.06.2017 r. Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty oraz przekazał rozpoznanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kaliszu.

Po przekazaniu sprawy powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, precyzując dodatkowo, iż tytułem zwrotu należności pożyczkowej (3.103,88 zł) domaga się zasądzenia 1.711,49 zł jako niespłaconej części kapitału pożyczki oraz 1.392,39 zł z tytułu niespłaconej części ustalonej w umowie opłaty operacyjnej. Powód wyjaśnił, że opłata operacyjna została obliczona za okres trwania umowy i stanowi koszt jaki pozwany zobowiązał się ponieść na

rzecz pożyczkodawcy w związku z zawarciem umowy i udzieleniem pożyczki (prowizja oraz opłata przygotowawcza) oraz obsługą przez czas trwania umowy (usługa rozliczeniowa). Ponadto powód wskazał, że koszty windykacyjne stanowią zryczałtowaną wartość kosztów poniesionych przez pożyczkodawcę w związku z wysłaniem do pozwanego monitów i wezwań do zapłaty, których wysokość została umówiona jako czterokrotność opłaty pocztowej za każdy monit lub wezwanie (aktualnie 16,80 zł). Powód podał, iż do dnia wniesienia pozwu pozwany spłacił łącznie 2.636,94 zł. Żądanie dalszych odsetek powód oparł na przepisie art. 359 § 2 k.c.

Pozwany przyznał okoliczności faktyczne podane w pozwie, zarzucił jednak, iż sama pożyczka wyniosła 3.000,00 zł, a związane z nią koszty – niemal drugie tyle, a zatem zostały znacznie zawyżone.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwanego i (...) Sp. z o.o. SMS Kredyt sp.j. z siedzibą we W. łączyła umowa pożyczki nr (...) z dnia 20.11.2015 r. Na jej podstawie pozwanemu udzielono pożyczki w wysokości 3.000,00 zł oprocentowanej w wysokości 10 % rocznie. Całkowita kwota do zapłaty, która pozwany zobowiązał się zwrócić wyniosła 5.819,55 zł i składała się z: całkowitej kwoty pożyczki 3.000,00 zł, odsetek umownych 269,55 i opłaty operacyjnej naliczonej za cały okres obowiązywania umowy 2.550,00 zł. Spłata miała następować w 20. ratach miesięcznych w wysokości po 290,97 zł każda w terminie do 20. dnia każdego miesiąca poczynając od grudnia 2015 r. Strony ustaliły, że za opóźnienie w zapłacie naliczane będą odsetki za opóźnienie w maksymalnej wysokości, tj. równe czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym. W razie braku lub opóźnienia płatności pożyczkodawca zastrzegł podjęcie działań windykacyjnych, polegających na wysłaniu do pozwanego pisemnych monitów oraz obciążanie go opłatami z tego tytułu w wysokości czterokrotności opłat pocztowych za poleconą przesyłkę listową, a zatem w wysokości 16,80 zł za jeden monit (4 x 4,20 zł). W § 6 pkt 10 umowy strony przewidziały uprawnienie pożyczkodawcy do rozwiązania umowy z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia, w razie opóźnienia w zapłacie dwóch pełnych rat pożyczki.

/okoliczności niesporne, umowa pożyczki – k.25 – 28

W tym samym dniu pozwanemu wypłacono pożyczkę w wysokości 3.000,00 zł.

/ potwierdzenie dokonania przelewu – k. 31 /

Pierwotny wierzyciel przeniósł na powoda wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego z tytułu opisanej wyżej umowy pożyczki, o czym zawiadomił pozwanego pismem z dnia 30.11.2015 r.

/okoliczności niesporne, ramowa umowa sekurytyzacyjna – k.22 – 24, zawiadomienie o przeniesieniu wierzytelności – k. 33/

Pozwany regulował raty pożyczki w wymaganej wysokości, niekiedy z nieznacznym opóźnieniem, a ostatniej wpłaty dokonał w dniu 5.09.2016 r.; łącznie spłacił 2.636,94 zł. Kwota ta została przez powoda zaliczona w następujący sposób:

- 1.288,51 zł na kapitał pożyczki; pozostało do spłaty 1.711,49 zł,

- 1.157,61 zł na opłatę operacyjną,

- 189,92 zł na odsetki umowne,

- 1,00 zł na odsetki za opóźnienie.

/ zestawienie wpłat – k. 48 /

Pismem z dnia 16.11.2016 r. powód wezwał pozwanego do uregulowania w terminie 7 dni zadłużenia wynoszącego na dzień redagowania pisma 627,76 zł pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. Kolejnym pismem z dnia 13.12.2016

r., z uwagi na aktualne zadłużenie pozwanego wynoszące 921,91 zł, powód rozwiązał umowę pożyczki z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

/ wezwanie do zapłaty – k. 35, wypowiedzenie umowy pożyczki – k. 34 /

Pismem z dnia 27.03.2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty zadłużenia w wysokości 3.258,21 zł pod rygorem skierowania sprawy do sądu.

/ ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 36 /

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dokumenty, które uznał za wiarygodne.

Sąd, zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W rozpoznawanej sprawie nie występują wymienione wyżej ograniczenia zbywalności wierzytelności, a sam przelew wierzytelności ocenić należy jako ważny. Nie jest to jednak równoznaczne z przyznaniem, iż całe dochodzone roszczenie jest prawnie uzasadnione.

Dochodzone roszczenie wynika z umowy pożyczki pieniężnej. Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Zawarta między stronami umowa pod względem prawnym stanowi kredyt konsumencki w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1528) – jest to umowa o kredyt (także umowa pożyczki) w wysokości nie większej niż 255.000,00 zł albo równowartości tej kwoty w walucie innej niż polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Przepisy art. 29 i 30 ustawy określają wymogi i niezbędną treść umowy kredytu konsumenckiego. Należy do nich m. in. informacja o wszystkich kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, a także określenie warunków na jakich koszty te mogą ulec zmianie. Należy uznać, iż wymogi te zostały spełnione.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, za wyjątkiem tych określających główne świadczenia stron, nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). W przedmiotowej sprawie powód zawierając umowę z konsumentem działał jako przedsiębiorca, a umowa została skonstruowana ściśle według stosowanego przez niego wzorca umownego.

Ciężar dowodu że postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Obowiązkowi temu powód nie sprostał. Postanowienia umowy pożyczki, poza wysokością pożyczki i okresem, na jaki została udzielona, nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwanym. Treść umowy nie daje podstaw do twierdzenia, że pozwany miał rzeczywisty wpływ na treść zawieranego kontraktu.

Do kryteriów abuzywności należą sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta. Jak wskazuje dorobek judykatury, w tym orzecznictwo Sądu Najwyższego, użyte w przytoczonym przepisie sformułowanie „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, zaś „sprzeczność z dobrymi obyczajami” polega na tworzeniu przez kontrahenta konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (tak SN w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005/11/13, w wyroku z 13 sierpnia 2015r., I CSK 611/14

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznać należy klauzulę umowy dotyczącą nadmiernie wysokiej opłaty operacyjnej stanowiącej 85 % kapitału pożyczki. Wprawdzie wysokość tej opłaty wskazana została w umowie, jednakże umowa nie zawiera bliższego określenia charakteru tej opłaty. Zastrzeżenie takiej opłaty stanowi rażąco niewspółmierne obciążenie konsumenta kosztami.

Określenie w art. 36a ust. 1 powołanej ustawy o kredycie konsumenckim maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu nie oznacza dopuszczalności obciążenia konsumenta tymi kosztami w określonych, maksymalnych granicach bez względu na ocenę przesłanek stosowania normy wyrażonej w art. 385¹ § 1 k.c. Świadczeniu konsumenta z tego tytułu winno odpowiadać wzajemne świadczenie podmiotu udzielającego pożyczki. Wysokość tego rodzaju opłat nie może być nadmierna, bowiem w przeciwnym wypadku doszłoby do nieuzasadnionego obarczania indywidualnych klientów kosztami działalności podmiotu udzielającego pożyczek.

Nie negując samej zasady pobierania przez pożyczkobiorcę opłat tego rodzaju, nazywanych w zależności od przyjętej terminologii, opłatą przygotowawczą, opłatą administracyjną, prowizją itp., Sąd stoi na stanowisku, że koszty powoda związane z przygotowaniem umowy pożyczki i jej całkowitej obsługi nie powinny przekraczać 10 % kapitału pożyczki, co w przedmiotowej sprawie stanowi 300,00 zł.

Z tych względów Sąd uznał, iż powyższe ustalenia umowne są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes pozwanego jako konsumenta.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interes konsumenta uznać należy także klauzule umowy dotyczące opłat za monity, wezwania do zapłaty i czynności windykacyjne. Koszty czynności tego rodzaju stanowią koszty działalności podmiotu udzielającego pożyczek i brak uzasadnienia dla przerzucania tych kosztów na indywidualnych klientów. Zgodnie z prawem wszelkie zobowiązania powinny być wypełniane w terminie, zaś brak dochowania terminu rodzi dla osoby opóźniającej się negatywne skutki. Przewidzianą przez ustawodawcę sankcją za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego jest obowiązek zapłaty przez dłużnika odsetek za opóźnienie. Zgodnie z art. 481 § 1 kodeksu cywilnego, obowiązek zapłaty powyższych odsetek jest niezależny od tego, czy opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Co więcej, odsetki za opóźnienie należą się wierzycielowi także wówczas, gdy nie poniósł on w związku z opóźnieniem żadnej szkody. Odsetki za opóźnienie co do zasady należne są w wysokości przewidzianej ustawowo, strony mogą jednakże przy zawieraniu umowy przewidzieć inną wysokość odsetek za opóźnienie - aż do wysokości odsetek maksymalnych; podkreślenia wymaga, że pożyczkodawca z możliwości tej skorzystał. Niezależnie od obowiązku zapłaty odsetek, jeżeli opóźnienie było zawinione przez dłużnika, wówczas wierzyciel może żądać od niego naprawienia szkody wynikłej na skutek wywołanej przez niego zwłoki, na zasadzie wskazanej w art. 477 § 1 kodeksu cywilnego. Wskazane przepisy prawa w sposób dostateczny chronią wierzyciela, którego dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Za nieprawidłową zatem należy uznać praktykę przedsiębiorców, których działalność polega na udzielaniu pożyczek konsumentom, polegającą na obciążaniu dłużnika kosztami, z reguły określonymi ryczałtowo, poszczególnych czynności windykacyjnych. Brak jest jakiegokolwiek normy prawnej upoważniającej tego rodzaju podmioty do prowadzenia postępowania windykacyjnego, co oznacza, że może on dochodzić swoich roszczeń na zasadach ogólnych, tj. na drodze sądowej. Jest to zarazem jedyny i prawnie dopuszczalny sposób dochodzenia roszczeń, któremu pozwany jest obowiązany się podporządkować. Z kolei koszty dochodzenia roszczeń na drodze postępowania sądowego są kompensowane zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 k.p.c., z którego to przepisu wynika, że strona przegrywająca sprawę w całości obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw. O ile więc przedsiębiorcy decydują się na prowadzenie „własnej” windykacji należności, winna ona odbywać się na ich koszt i ryzyko. Egzekwowanie należnych od klientów spłat na drodze pozasądowego postępowania windykacyjnego jest zatem wyłącznie kwestią wyboru wierzyciela, nie jest bowiem podstawową, normalną formą egzekwowania świadczeń od dłużników. Tak więc skoro wierzyciel, w przypadku nieterminowej spłaty zobowiązań swoich klientów, decyduje się na prowadzenie procedury windykacyjnej, to obowiązany jest również do pokrycia jej kosztów. Obciążanie natomiast dłużnika tymi kosztami jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, gdyż nie są to czynności niezbędne,

a koszty kontaktu z dłużnikiem mieszczą się w ramach określonego w art. 354 § 2 k.c. obowiązku współdziałania wierzyciela przy wykonaniu zobowiązania. Sąd w pełni aprobuje powyższy pogląd wyrażony m. in. przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 7 maja 2012 r. w sprawie sygn. akt XVII AmC 2725/10.

Już tylko na marginesie wypada wspomnieć, iż powód nie przedstawił żadnej kalkulacji kosztów windykacji wliczonych na sumę 60,00 zł, nie wykazał też, by do pozwanego były wysyłane jakiegokolwiek pisemne (listowe) wezwania do zapłaty.

Z tych względów Sąd uznał, iż powyższe ustalenia umowne są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes pozwanego jako konsumenta.

Nie budzi natomiast żadnych zastrzeżeń żądanie zwrotu niespłaconego kapitału pożyczki oraz umownych odsetek za korzystanie z kapitału, jak również odsetek za opóźnienie w spłacie rat pożyczki. Tak więc pierwotne zobowiązanie pozwanego z tytułu zawartej umowy wyrażało się kwotą 3.569,55 zł (kapitał pożyczki 3.000,00 zł, opłata operacyjna 300,00 zł, odsetki umowne 269,55 zł). Z kwoty tej pozwany spłacił 2.636,94 zł, po czym do spłaty kapitału pożyczki pozostała suma 1.711,49 zł. Należy zauważyć, że na poczet opłaty operacyjnej powód zaliczył kwotę 1.157,61 zł, zaś prawidłowo opłata ta mogła być pokryta do wysokości 300,00 zł. Różnica w wysokości 857,61 zł pokrywa odsetki żądane pozwem (umowne 61,66 zł i za opóźnienie 21,06 zł), a w dalszej części (774,89 zł) podlega zaliczeniu na kapitał pożyczki zmniejszając go do kwoty 936,60 zł (1.711,49 zł – 774,89 zł).

Reasumując, Sąd uznał, że żądanie pozwu jest zasadne do kwoty 936,60 zł, zaś w pozostałym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie.

O dalszych odsetkach ustawowych orzeczono po myśli art. 359 § 2 k.c. zasądzając je – co do stopy procentowej i początkowej daty naliczania - zgodnie z żądaniem pozwu. Żądane przez powoda dalsze odsetki stanowią wprawdzie de facto odsetki za opóźnienie, a nie niższe odsetki kapitałowe, jednak z uwagi na treść art. 321 k.p.c. Sąd nie mógł wyrokować ponad żądanie.

Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. dokonał stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu mając na względzie, iż powództwo zostało uwzględnione w 29,4 %, koszty poniesione przez powoda wyniosły 1,017,00 zł, zaś pozwany nie poniósł kosztów procesu.

SSR Katarzyna Michalak – Łabeńska